

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ครุฑนาเดินรถ จำกัด ผู้ศึกษาได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิดตลอดจนสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ครุฑนาเดินรถ จำกัด ดังต่อไปนี้

2.1.1 ความหมายของการควบคุมภายใน

2.1.2 วัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

2.1.3 องค์ประกอบของการควบคุมภายใน

2.1.4 การประเมินจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์

2.1.5 สหกรณ์

2.1.6 ข้อมูลของสหกรณ์ครุฑนาเดินรถ จำกัด

2.1.7 กรอบแนวคิดการศึกษา

2.1.1 ความหมายการควบคุมภายใน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ , 2557 : ออนไลน์)

การควบคุมภายในซึ่งเป็นที่ยอมรับและนำมาประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน กำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการจากสถาบันวิชาชีพ 5 สถาบันในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ สถาบันผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งสหรัฐอเมริกา(American Institute of Certified Public Accountants หรือ AICPA) สถาบันผู้ตรวจสอบภายในสากล (Institute of Internal Auditors หรือ IIA) สถาบันผู้บริหารการเงิน (Financial Executives Institute หรือ FEI) สมาคมนักบัญชีแห่งสหรัฐอเมริกา(American Accounting Association หรือ AAA) และสถาบันนักบัญชีเพื่อการบริหาร

(Institute of Management AccountantsหรือIMA) ซึ่งรู้จักในนามของThe Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission หรือ COSO ได้ร่วมกันศึกษาพัฒนาความหมายและแนวคิดของการควบคุมภายใน

2.1.2 วัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ,2557 :ออนไลน์)

การจัดให้มีการควบคุมภายในขึ้นในองค์กร มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

2.1.2.1.ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน (Effectiveness and Efficiency of operations) โดยมุ่งเน้นให้มีการใช้ทรัพยากรขององค์กรในการดำเนินงานซึ่งประกอบด้วย คน เงิน ทรัพย์สิน วัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้ และเวลาให้เป็นไปอย่างประหยัดและได้ผลคุ้มค่า มีการดูแลรักษาทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน มีการป้องกันมิให้ทรัพย์สินมีการสิ้นเปลือง สูญเปล่า เสียหาย หรือสูญหาย และปลอดภัยจากการกระทำการทุจริต กล่าวโดยสรุป เมื่อการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะส่งผลให้เกิดการป้องกันดูแลรักษาทรัพย์สินขององค์กรไปพร้อมกัน

2.1.2.2.ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน (Reliability of Financial Reporting) ความเชื่อถือได้และความถูกต้องของรายงานทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้ใช้ ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลภายในหรือบุคคลภายนอกองค์กร ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน เจ้าหนี้ ลูกค้านักงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น โดยใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจและวางแผนการดำเนินงานในอนาคต จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้อง ทำให้เกิดความมั่นใจว่ารายงานทางการเงินขององค์กรให้ข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง และมีคุณภาพ

2.1.2.3.การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ (Compliance with Applicable Laws and Regulations) เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายใด ๆ ขึ้นกับองค์กร จากเหตุการณ์ละเว้นไม่ปฏิบัติ หรือปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กร รวมถึงข้อบังคับ และกฎระเบียบขององค์กรเอง

2.1.3 ระบบการควบคุมภายใน (นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะ และคณะ ,2556)

2.1.3.1 ระบบการควบคุมภายใน (Internal Control System) หมายถึง กระบวนการ นโยบาย วิธีการปฏิบัติหรือการกระทำใดๆซึ่งผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ผู้บริหาร และบุคคลอื่นของกิจการกำหนดขึ้น เพื่อช่วยให้กิจการบรรลุถึงเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้สำเร็จ ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจเท่าที่จะสามารถทำได้ว่าการดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งรวมถึงการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร การป้องกันรักษา

ทรัพย์สิน การป้องกันและการตรวจพบการทุจริตและข้อผิดพลาด ความถูกต้องและความครบถ้วนของการบันทึกบัญชี และการจัดทำข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้อย่างทันเวลา

2.1.3.2 องค์ประกอบการควบคุมภายใน

ในปี ค.ศ. 1992 คณะกรรมการชุดหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า The Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission หรือ COSO ได้ร่วมกันพัฒนาแนวคิดของการควบคุมภายในไว้ ดังนี้

ระบบการควบคุมภายใน ประกอบด้วย กระบวนการ นโยบายและวิธีการปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้นในองค์กร เพื่อให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่า กิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในเรื่องต่อไปนี้

- ความน่าเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน (Reliability of Financial Reporting)
- ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินงาน (Efficiency and Effectiveness of Operation)
- การปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง (Compliance with Laws and Regulations)

องค์ประกอบการควบคุมภายในตามแนวคิดของCOSO อาจแบ่งเป็น 5 อย่าง ดังนี้

2.1.3.2.1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Risk Assessment)

2.1.3.2.2 การประเมินความเสี่ยง (Control Assessment)

2.1.3.2.3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

2.1.3.2.4 สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

2.1.3.2.5 การติดตามผล (Monitoring)

2.1.3.2.1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

การควบคุมภายในจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของสภาพแวดล้อมการควบคุมเป็นสำคัญ โดยสภาพแวดล้อมการควบคุมเป็นเรื่องของการควบคุมภายใน ที่กำหนดเป็นโครงสร้าง นโยบาย และระเบียบ วิธีปฏิบัติที่มีผลมาจากทัศนคติของผู้บริหาร รวมถึงสร้างความตระหนักให้บุคลากรเกิดจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบ จึงกล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อมการควบคุมเป็นรากฐานขององค์ประกอบอื่นๆ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของสภาพแวดล้อมการควบคุม มีดังนี้ (1)ความซื่อสัตย์และจริยธรรม (2)ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน (3)การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการตรวจสอบ (4)ปรัชญาการบริหารและรูปแบบการปฏิบัติงาน (5)โครงสร้างการจัดองค์กร (6)วิธีมอบอำนาจและความรับผิดชอบ (7)นโยบายด้านทรัพยากรมนุษย์

2.1.3.2.2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การประเมินความเสี่ยงเป็นการประเมินเพื่อทราบว่า องค์กรมีความเสี่ยงอย่างไร และความเสี่ยงนั้นๆ อยู่ในกิจกรรมหรือขั้นตอนใดของงาน มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรมากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาพิจารณากำหนดแนวทางที่จำเป็นต้องใช้เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าความผิดพลาด เสียหายจะไม่เกิดขึ้น หรือหากเกิดขึ้นก็จะอยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตราย หรือไม่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งมีขั้นตอนในการประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วย (1) การกำหนดวัตถุประสงค์ Objectives (2) การระบุปัจจัยความเสี่ยง Risk Identification (3) การวิเคราะห์ความเสี่ยง Risk Analysis (4) การจัดการความเสี่ยง Risk Management

2.1.3.2.3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

กิจกรรมการควบคุมเป็นนโยบาย มาตรการ และวิธีการดำเนินงานต่างๆ ที่ผู้บริหารนำมาใช้เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าคำสั่งต่างๆ ที่กำหนดขึ้นนั้นสามารถลดหรือควบคุมความเสี่ยงและได้รับการตอบสนองปฏิบัติตามในเวลาที่เหมาะสม กิจกรรมการควบคุมประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ (1) การกำหนดนโยบายและแผนงาน Policies and Plans (2) การสอบทานโดยผู้บริหาร Management Review (3) การประมวลผลข้อมูล Information Processing (4) การควบคุมทางกายภาพ Physical Control (5) การแบ่งแยกหน้าที่ Segregation of Duties (6) ดัชนีวัดผลการดำเนินงาน Performance Indicators (7) การจัดทำเอกสารหลักฐาน Documentation (8) การตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างเป็นอิสระ Independent Checks on Performance

2.1.3.2.4 ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

ข้อมูลสารสนเทศ มีความจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ผู้บริหารไปจนถึงพนักงานทุกระดับขององค์กร โดยผู้บริหารใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจ และสั่งการสำหรับผู้ปฏิบัติงานจะใช้ข้อมูลข่าวสารจากผู้บริหารเป็นแนวทางปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ

ข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลข่าวสารประกอบด้วยข้อมูลทางการเงิน การบัญชี ได้แก่ ระบบเอกสาร ระบบบัญชี ระบบประมวลผลข้อมูล และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน ได้แก่ นโยบาย แผนงานและงบประมาณ กฎระเบียบต่างๆที่ใช้ในองค์กร อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งงานรวมถึงสารสนเทศทางธุรกิจ และอื่นๆที่ได้จากแหล่งข้อมูลภายในและภายนอก

การสื่อสาร หมายถึง การจัดระบบสื่อสารให้ข้อมูลที่จัดทำไว้แล้วส่งไปถึงผู้ที่ควรได้รับหรือมีไว้สำหรับผู้ที่ใช้ข้อมูลข่าวสารนั้น การสื่อสารที่ดีต้องเป็นการสื่อสารแบบ 2 ทาง (Two –Ways Communication) กล่าวคือ มีการรับและส่งข้อมูลซึ่งกันและกันแบบโต้ตอบกันได้ โดยระบบการสื่อสารที่ดีต้องประกอบด้วย ระบบการสื่อสารทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดควรจัดให้มีการประเมินระบบการสื่อสารขององค์กรอย่างสม่ำเสมอ

2.1.3.2.5 การติดตามประเมินผล (Monitoring)

การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร อาจทำให้ระบบการควบคุมภายในมีประสิทธิภาพลดลง จึงต้องมีการติดตามประเมินผล เพื่อให้ผู้บริหารมีความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าระบบการควบคุมภายในนั้นยังคงมีประสิทธิภาพ

2.1.3.2.5.1 การติดตาม เป็นการควบคุมและกำกับดูแลของฝ่ายบริหารเพื่อ ติดตามตรวจสอบผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ เพียงใด และมีปัญหาอุปสรรคที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

2.1.3.2.5.2 การประเมินผล ระบบการควบคุมภายในที่นำไปใช้ในระยะเวลาพอสมควรแล้วควรจัดให้มีการประเมินผลว่าระบบการควบคุมภายในนั้นยังเหมาะสมที่จะใช้ต่อไปหรือไม่ โดยผู้ประเมินผลต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดระบบการควบคุมภายใน เพื่อมีความอิสระในการรายงานผลการประเมินและให้จัดทำรายงานเสนอต่อผู้บริหาร โดยชี้แจงให้ทราบถึงข้อบกพร่องที่ค้นพบ หรือสาเหตุของความแตกต่างระหว่างผลการดำเนินงานจริงกับการประมาณการและผู้ที่ต้องรับผิดชอบ รวมทั้งเสนอให้มีการสั่งการเพื่อแก้ไขต่อไป

2.1.4 การประเมินจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ,2550)

2.1.4.1 นโยบายการประเมินจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีนโยบายการประเมินจัดชั้นคุณภาพเพื่อเสริมสร้างให้สหกรณ์มีการสอบทานระบบการควบคุมภายใน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลต่อผู้บริหารสหกรณ์ ในการช่วยลดความเสี่ยงทางธุรกิจ จัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ช่วยปกป้องคุ้มครองทรัพย์สิน ช่วยให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบ ตลอดจนช่วยปกป้องคุ้มครองเงินลงทุนของสมาชิกผู้ถือหุ้น

2.1.4.2 วัตถุประสงค์การประเมินจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน
การประเมินจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อการสรุปผลการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในจากการประเมินการควบคุมภายในตามแนวของ COSO

(คณะกรรมการร่วมของสถาบันวิชาชีพที่ให้การสนับสนุนทางการเงินเพื่อการศึกษาวิจัยและพัฒนา
เกณฑ์ที่เหมาะสมเกี่ยวกับการควบคุมภายในหรือ The Committee of Sponsoring Organization of
the Treadway Commission (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ,2557: ออนไลน์)

2.1.4.3 การดำเนินการประเมินจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน

การดำเนินการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ ดำเนินการโดย
ให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ทำหน้าที่ประเมินผลกับสหกรณ์ทุกประเภท ได้แก่ สหกรณ์ภาคการเกษตร
(การเกษตร ประมง นิคม) และสหกรณ์นอกภาคการเกษตร (บริการ ร้านค้า ออมทรัพย์ เครดิตยู
เนียน) จากแบบจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์

อนึ่งสำหรับการประเมินคุณภาพสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรดังกล่าว เป็นการ
ประเมินการควบคุมภายในของแต่ละสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ 2
ประการ ประกอบด้วย เพื่อใช้ในการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี และเพื่อใช้ในการจัดชั้น
คุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

2.1.4.4 การประเมินชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของกรมตรวจบัญชี สหกรณ์ จัดทำแบบประเมินคุณภาพสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ได้ยึดหลักการควบคุมภายในของ COSO ซึ่งสามารถแบ่งเป็นส่วนต่างๆ ได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินสภาพแวดล้อมการควบคุม ประกอบด้วยเรื่อง
(1) ความซื่อสัตย์และจริยธรรม (2) คณะกรรมการดำเนินการ (3) ฝ่ายจัดการหรือผู้ทำหน้าที่แทน
ฝ่ายจัดการ (4) ผู้ตรวจสอบกิจการและผู้ตรวจสอบภายใน (5) นโยบายและการวางแผน
(6) โครงสร้างสหกรณ์ (7) การบริหารทรัพยากรบุคคล และ(8) เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมทั่วไป

ส่วนที่ 2 การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม ประกอบด้วย
ด้านต่างๆ คือ

(1) ด้านการเงินและบัญชี ความเสี่ยงหรือข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการ
ดำเนินงานหรือการดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วยความเสี่ยง 5 เรื่อง คือ

- การปฏิบัติงานด้านการเงินไม่เหมาะสม
- รับเงินแล้วไม่บันทึกบัญชี
- จ่ายเงิน โดยไม่มีหลักฐานการจ่ายเงิน จ่ายเงินซ้ำ และจ่ายเงินเกิน
- การเก็บรักษาเงินไม่ปลอดภัย
- การจัดทำบัญชีไม่ถูกต้อง

(2) ด้านธุรกิจสินเชื่อ ความเสี่ยงหรือข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงานหรือการดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วยความเสี่ยง 5 เรื่อง คือ

- จ่ายเงินกู้โดยไม่ได้รับอนุมัติ
- จ่ายเงินกู้เกินกว่าวงเงินที่ได้รับอนุมัติ
- จ่ายเงินกู้โดยไม่มีหลักประกัน/หลักประกันไม่เป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์ตามที่ได้กำหนดไว้

- รับชำระหนี้ไม่บันทึกบัญชี
- ลูกหนี้เงินกู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

(3) ด้านธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ความเสี่ยงหรือข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงานหรือการดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วยความเสี่ยง 6 เรื่อง คือ

- ซื้อสินค้าไม่ผ่านการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ
- ซื้อสินค้าโดยไม่ได้รับสินค้าตามใบกำกับสินค้า/ใบส่งของ
- จ่ายเงินชำระหนี้เจ้าหนี้การค้าเกินกว่าหนี้ที่มีอยู่
- การเก็บรักษาสินค้าไม่เหมาะสม
- ไม่มีการควบคุมสินค้าคงเหลือ
- ลูกหนี้ปฏิเสธการเป็นหนี้

(4) ด้านธุรกิจรวบรวมผลิตผล/แปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและการผลิตสินค้า ความเสี่ยงหรือข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงานหรือการดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วยความเสี่ยง 14 เรื่อง คือ

- บุคคลคนเดียวกันมีอำนาจในการรวบรวมและจำหน่ายผลิตผล
- รับซื้อผลิตผลนอกที่ทำการสหกรณ์
- ผลิตผล/วัตถุดิบที่ซื้อไม่มีคุณภาพ
- ผลิตผลไม่ได้ขายเป็นจำนวนมาก
- การเก็บรักษาผลิตผล/วัตถุดิบไม่เหมาะสม
- มีผลิตผล/วัตถุดิบเสื่อมคุณภาพและขาดหาย
- ไม่มีการควบคุมผลิตผล/ผลิตผลที่แปรรูป/สินค้าที่แปรรูป/สินค้าที่ผลิต/วัตถุดิบคงเหลือ
- จำนวนผลิตผลที่รวบรวมและจำหน่ายไม่ตรงตามหลักฐาน
- ผลิตผลที่แปรรูป/สินค้าที่ผลิตไม่ได้คุณภาพ/ปริมาณตามมาตรฐาน
- ผลิตผลที่แปรรูป/สินค้าที่ผลิตไม่ตรงตามความต้องการของลูกค้าและตลาด

ปัจจุบัน

อนุมัติ

- การจัดทำทะเบียนคุมผลิตผล/ผลิตผลแปรรูป/สินค้า/วัตถุดิบ ไม่เป็น

- ขายผลิตผล/ผลผลิตที่แปรรูป/สินค้าที่ผลิตเป็นเงินเชื่อโดยไม่ผ่านการ

- ขายผลิตผล/ผลผลิตที่แปรรูป/สินค้าที่ผลิตต่ำกว่าราคาทุน

- ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด

(5) ด้านธุรกิจการให้บริการและส่งเสริมการเกษตร ความเสี่ยงหรือข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงานหรือการดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วยความเสี่ยง 3 เรื่อง คือ

- บันทึกรายได้ไม่ครบถ้วน

- ต้นทุนการให้บริการสูงกว่าที่ควร

- ลูกหนี้ไม่ชำระค่าบริการ/ค่าบริการ

(6) ด้านธุรกิจเงินรับฝาก ความเสี่ยงหรือข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงานหรือการดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วยความเสี่ยง 4 เรื่อง คือ

- เจ้าหน้าที่รับฝากเงินทำหน้าที่รับ – จ่ายเงิน และจัดทำบัญชีย่อย

- การรับเงินฝากและถอนเงินไม่ตรงกับเอกสารหลักฐาน

- บัญชีย่อยเจ้าหน้าที่เงินรับฝากไม่ถูกต้อง

- การคำนวณดอกเบี้ยเงินรับฝากผิดพลาด

(7) ด้านเงินลงทุนในหลักทรัพย์ ความเสี่ยงหรือข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงานหรือการดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วยความเสี่ยง 5 เรื่อง คือ

- ลงทุนในหลักทรัพย์ไม่เหมาะสม

- ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนไม่ครบถ้วน

- จำหน่ายเงินลงทุนขาดทุนและไม่คุ้มค่า

- เอกสารเงินลงทุนในหลักทรัพย์สูญหายและไม่ถูกต้อง

- การแสดงรายการเงินลงทุน ณ วันสิ้นปีไม่ถูกต้อง

(8) ด้านที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ความเสี่ยงหรือข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงานหรือการดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วยความเสี่ยง 4 เรื่อง คือ

- ทรัพย์สินของสหกรณ์เสื่อมชำรุด เสียหาย และสูญหาย

- การดูแลบำรุงรักษาทรัพย์สินไม่เหมาะสม

- โอนทรัพย์สินออกจากทะเบียนคุมไม่มีเหตุผล

- บันทึกมูลค่าทรัพย์สินในบัญชีไม่ถูกต้อง

(9) ด้านเจ้าหนี้เงินกู้ ความเสี่ยงหรือข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงานหรือการดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วยความเสี่ยง 3 เรื่อง คือ

- กู้เงินโดยไม่ผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการและที่ประชุมใหญ่
- นำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์
- จ่ายเงินชำระหนี้เจ้าหนี้เกินกว่าหนี้ที่มีอยู่

(10) ด้านสมาชิกและทุนเรือนหุ้น ความเสี่ยงหรือข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงานหรือการดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วยความเสี่ยง 4 เรื่อง คือ

- การรับสมาชิกไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในข้อบังคับ
- บันทึกทุนเรือนหุ้นไม่ครบถ้วน
- สมาชิกลาออกโดยยังมีภาระผูกพันกับสหกรณ์
- จ่ายเงินปันผลไม่ถูกต้อง

โดยแต่ละด้านประกอบด้วยความเสี่ยงหรือข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงานหรือการดำเนินธุรกิจ

ส่วนที่ 3 การประเมินระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร
ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ คือ ข้อมูลข่าวสาร ระบบสารสนเทศ และการป้องกันดูแลรักษาสารสนเทศ

ส่วนที่ 4 การประเมินระบบการติดตามและประเมินผล ประกอบด้วยเรื่องการติดตาม การประเมินผล

ทั้งนี้ ในส่วนที่ 2 การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้นำแนวคิดการควบคุมภายในของ COSO มาใช้เป็นตัวชี้วัดและได้นำขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง และกิจกรรมการควบคุมมารวมเป็นการประเมินในส่วนเดียวกัน ดังนั้น จึงทำให้การประเมินการควบคุมภายในมีทั้งหมด 4 ด้าน

2.1.4.5 ผลการประเมินการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน

ระดับชั้นคุณภาพการควบคุมภายใน จะแสดงผลการประเมินออกตามแต่ละส่วนแบ่งออกเป็น เกณฑ์มาตรฐาน 5 ระดับ ตามผลการประเมิน คือ (1)ระดับชั้นคุณภาพดีมาก (2)ระดับชั้นคุณภาพดี (3)ระดับชั้นคุณภาพพอใช้ (4)ควรปรับปรุง (5)ต้องแก้ไข

นอกจากนี้ระบบการประเมินการจัดชั้นคุณภาพยังสามารถให้ข้อมูลจุดอ่อนของการควบคุมภายในของสหกรณ์ได้ด้วย

2.1.5 สหกรณ์

2.1.5.1 สหกรณ์บริการ คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. 2542 โดยมีประชาชนที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน หรือหลากหลายอาชีพรวมกัน หรือที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องเดียวกัน รวมตัวกัน โดยยึดหลักการประหยัด การช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆรวมทั้งการส่งเสริมอาชีพเพื่อให้เกิดความมั่นคง และรักษาอาชีพดั้งเดิมที่ได้ให้คงอยู่ต่อไป (สมพงษ์ เฟื่องอารมย์ ,2549)

2.1.5.2 สหกรณ์เดินรถ คือ ธุรกิจของสหกรณ์ส่วนใหญ่ดำเนินการเกี่ยวกับการประกอบการเดินรถส่งเสริมให้สมาชิกมีรถยนต์เป็นของตนเอง รวมทั้งจัดหาวัสดุ อุปกรณ์เกี่ยวกับรถยนต์ หรือสิ่งของอย่างอื่นที่สมาชิกต้องการมาจำหน่ายแก่สมาชิก (ประพันธ์ เสวตนันท์ ,2541) โดยมีลักษณะการดำเนินธุรกิจในกิจกรรมต่างๆ ประกอบด้วย ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจให้เงินกู้แก่สมาชิก ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิก ธุรกิจให้บริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกให้ครอบคลุมในทุกด้าน และช่วยให้อำนวยความสะดวกแก่สมาชิก เป็นการส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์ ,2557 : ออนไลน์)

2.1.6 ข้อมูลสหกรณ์นครลานนาเดินรถ

2.1.6.1 ประวัติและความเป็นมาของสหกรณ์ (สหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด ก ,2557: ออนไลน์)

กลุ่มของรถรับจ้างทั้งหมดได้ประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อจัดตั้งเป็น สหกรณ์บริการ โดยมีสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่เป็นผู้ดูแลและเป็นพี่เลี้ยงคอยเสนอแนะในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ ต่อมาก็มีการยื่นขอจดทะเบียนเพื่อจัดตั้งสหกรณ์บริการ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2521 เลขทะเบียนสหกรณ์เลขที่ ก.พ.ธ 54/2521 ตามพระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ.2521 หลังจากมีการขออนุญาตจัดตั้งสหกรณ์บริการแล้ว ได้มีการโอนรถดังกล่าว ไปขึ้นตรงกับกรมการขนส่งทางบก ทางสหกรณ์จึงได้กำหนดสีของรถวิ่ง รับส่งภายในตัวเมือง เชียงใหม่เป็นสีแดงทั้งหมดตามเงื่อนไข และได้ยื่นขออนุญาตประกอบการและขออนุญาตสัมปทาน เส้นทางในเขตตัวเมืองเชียงใหม่ จำนวน 21 เส้นทาง เส้นทางปัจจุบันมีจำนวน 21 เส้นทาง สำนักงานเดิมตั้งอยู่เลขที่ 58 ถ.สามล้าน ต.พระสิงห์ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ และได้ตั้งชื่อว่า สหกรณ์ นครลานนาเดินรถ จำกัด (สีล้อแดง) ใช้ตราสัญลักษณ์รูป 4 มือ ประสานกันต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2542 ที่ประชุมได้มีมติให้สหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด เปลี่ยนตราสัญลักษณ์ เป็นรูปเกลียวเชือก

ที่ตั้งสำนักงาน ปัจจุบันตั้งอยู่ เลขที่ 130 หมู่ 5 ถนนมหิดล ตำบลหนองหอย อำเภอ เมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50000

2.1.6.2 วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ (สหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด ข,2557 :
ออนไลน์)

เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยวิธีช่วยตนเอง
และช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์

2.1.6.2.1 คณะกรรมการของสหกรณ์ลานนาเดินรถ จำกัด ประกอบด้วย
15 คน ได้แก่ (สหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด ค,2557 :ออนไลน์)

1.ประธานกรรมการ	1	คน
2.รองประธานกรรมการ	4	คน
3.เลขานุการ	1	คน
4.เหรัญญิก	1	คน
5.กรรมการ	8	คน
รวม	15	คน

2.1.6.2.2 บุคลากรฝ่ายจัดการของสหกรณ์ลานนาเดินรถ จำกัด
ประกอบด้วย พนักงานที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ 11 คน ได้แก่

1.พนักงานบัญชี	1	คน
2.พนักงานการเงิน	1	คน
3.พนักงานสินเชื่อ	1	คน
4.พนักงานธุรการ	2	คน
5.พนักงานคอมพิวเตอร์	2	คน
6.พนักงานแคชเชียร์	4	คน
รวม	11	คน

ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556 สหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด มีทุน
ดำเนินงานทั้งสิ้น จำนวน 28,901,389.70 บาท รายได้ จำนวน 84,357,851.43 บาท ค่าใช้จ่าย จำนวน
81,044,771.91 บาท กำไรสุทธิประจำปี จำนวน 3,313,079.52 บาท สมาชิก 3,659 คน

2.1.6.2.3 การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

การดำเนินงานของสหกรณ์ในแต่ละธุรกิจ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้แก่สหกรณ์
ประกอบด้วย ธุรกิจดังต่อไปนี้ (สหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด ,2557 :สัมภาษณ์)

- **ธุรกิจสินเชื่อ** สหกรณ์มีการให้สินเชื่อแก่สมาชิก พร้อมกับมีการกำกับแนะนำ
และควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ไว้ สินเชื่อของสหกรณ์ แบ่งออกเป็น

- เงินกู้ระยะสั้น เป็นเงินกู้ที่สหกรณ์ให้แก่สมาชิกเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพ โดยมีกำหนดให้ชำระคืนภายใน 1 ปี

- เงินกู้ระยะปานกลาง เป็นเงินกู้ที่สหกรณ์ให้แก่สมาชิกเพื่อนำไปใช้ลงทุนในสินทรัพย์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อาจจะเป็นการขยายหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น สหกรณ์กำหนดให้สมาชิกชำระคืนเป็นงวด ๆ ตามความสามารถโดยคำนวณจากรายได้ของสมาชิก แต่กำหนดไว้ไม่เกิน 3 ปี

- เงินกู้ระยะยาว เป็นเงินให้กู้ที่เป็นโครงการระยะยาว โดยมีการกำหนดแนะนำ และควบคุมการใช้สินเชื่อ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การกู้ยืม

- เงินกู้เจ้าหน้าที่ เป็นเงินกู้ที่สหกรณ์ให้แก่เจ้าหน้าที่ เพื่อนำไปใช้ในการค่าใช้จ่ายในการครองชีพตามความจำเป็น

- **ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย** สหกรณ์มีการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายเป็นการบริการให้แก่สมาชิกเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิก ได้ซื้อสินค้าในราคาที่ยุติธรรมและประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อ และได้รับสินค้าที่มีคุณภาพมาจำหน่าย สินค้าที่สหกรณ์มีการจัดจำหน่ายประกอบด้วย น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น และอุปกรณ์เกี่ยวกับรถยนต์

- **ธุรกิจเงินรับฝาก** เป็นการระดมทุนของสหกรณ์อีกทางหนึ่ง และเป็นการส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิกของสหกรณ์จึงมีการรับฝากเงินจากสมาชิกด้วย ได้แก่

- เงินรับฝากสัจจะออมทรัพย์ เป็นการรับฝากเงินจากสมาชิกของสหกรณ์ แล้วแต่จะฝากเพิ่มเท่าใด เมื่อไร ถอนออกเมื่อใด เท่าไร ได้ตามความต้องการของสมาชิก

- เงินรับฝากสัจจะออมทรัพย์(สมทบ) เป็นการรับฝากเงินจากสมาชิก(สมทบ)ของสหกรณ์ แล้วแต่จะฝากเพิ่มเท่าใด เมื่อไร ถอนออกเมื่อใด เท่าไรตามความต้องการของสมาชิก(สมทบ)

- **ธุรกิจการให้บริการ** ธุรกิจนี้เป็นการให้บริการดำเนินการเป็นตัวแทนให้แก่สมาชิก เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกของสหกรณ์ จึงมีการเรียกเก็บค่าบริการจากสมาชิกตามสมควรเพื่อเป็นค่าบริการให้สหกรณ์ ซึ่งได้แก่ ภาษีรถยนต์ จดทะเบียนรถ ค่าบริการเพิ่มรถ (จดทะเบียนรถใหม่) และค่าสัมปทานเดินรถ

2.1.7 กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษา เรื่องการประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด ผู้ศึกษาใช้กรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

จากแนวคิดการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เป็นการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์ ตามแนวคิดของ COSO ที่มีองค์ประกอบเป็นตัวชี้วัด โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ,2550)

1. สภาพแวดล้อมของการควบคุม
2. การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม
3. ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร
4. การติดตามและประเมินผล

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

พิชญ์ ทนชัย (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินการควบคุมภายในสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภาค 5 จำกัด โดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และสังเกตการณ์ เกี่ยวกับการควบคุมภายในของสหกรณ์ จากบุคลากรฝ่ายจัดการ จำนวน 7 คน เกี่ยวกับการดำเนินงานในด้านต่างๆ ทั้ง 7 กิจกรรม ได้แก่ ด้านการเงินการบัญชี ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจเงินรับฝาก เงินลงทุนในหลักทรัพย์ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เจ้าหนี้เงินกู้ สมาชิกและทุนเรือนหุ้น รวมทั้งระบบสารสนเทศและการสื่อสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าร้อยละของคำตอบที่ได้ และการบรรยายเชิงพรรณนา จากการศึกษาพบว่า สหกรณ์มีการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องตามแนวทางของ COSO และส่งผลให้สหกรณ์มีระดับการควบคุมภายในที่มากถึงมากที่สุด สอดคล้องกับรายงานผลการประเมินจัดชั้นคุณภาพผู้สอบบัญชีสหกรณ์

อังคณา ทาพรหม (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดด้านการควบคุมภายในของโคโซและระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ โดยการศึกษาข้อมูลมากำหนดแนวทางในการปรับปรุงระบบการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพ โดยแบ่งหัวข้อเปรียบเทียบตามองค์ประกอบของการควบคุมภายในตามแนวคิดของโคโซ จากการศึกษาพบว่า สหกรณ์มีภาพโดยรวมของระบบการควบคุมภายในคล้ายคลึงกับแนวคิดด้านการควบคุมภายในของโคโซ แต่ยังคงมีความแตกต่างบ้างในบางส่วนของรายละเอียด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ไม่ได้ส่งเสริมสนับสนุนการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณอย่างเป็นระยะ ไม่มีการค้นหาความต้องการหรือความจำเป็นในการฝึกอบรม การจัดอบรมไม่มีระบบติดตามผลของผู้ผ่านการอบรมด้านการประเมินความเสี่ยง พบว่าขาดการพิจารณาถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสภาพเศรษฐกิจ การเมือง กฎหมาย และทรัพยากรมนุษย์ ด้านกิจกรรมการควบคุม ขาดการกำหนดผลงานที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมขาดการจัดทำคู่มือ

การปฏิบัติงานในแต่ละด้าน ขาดการจัดทำเอกสารระบบงานที่มีความสมบูรณ์ ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่า ไม่เปิดโอกาสให้พนักงานแสดงความคิดเห็น ไม่มีการนำเสนอหรือข้อมูลที่ได้รับจากภายนอกมาชี้แจงให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ ไม่ได้ตรวจสอบแก้ไขข้อร้องเรียนและติดตามผลอย่างทันเวลา ขาดการจัดทำแผนพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการติดตาม การประเมินผล ไม่สามารถแก้ไขได้อย่างทันเวลาเมื่อผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนและไม่มี การชี้แจงสาเหตุของความแตกต่างระหว่างแผนและผลการดำเนินงาน

อัญชลี ตติยันทกุล (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการปรับปรุงการควบคุมภายในทางการเงินและการบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตรของพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 โดยเก็บรวบรวม ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้สอบบัญชีภาครัฐ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 จำนวน 99 คน นำข้อมูลมาประมวลผลโดยใช้สถิติพรรณนา ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย พบว่าการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปของสหกรณ์ควรมีการปรับปรุงอยู่ในระดับปานกลาง คือ การพัฒนาความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของคณะกรรมการให้เพียงพอ ด้านการประเมินความเสี่ยงและ กิจกรรมการควบคุมสหกรณ์ควรมีการปรับปรุงอยู่ในระดับปานกลาง คือ กิจกรรมการเงินการบัญชี สหกรณ์ควรมีการตรวจนับเงินสดในมือเปรียบเทียบกับบัญชีทุกวัน กิจกรรมการให้สินเชื่อ สหกรณ์ควรมีการปรับปรุงให้มีการเปรียบเทียบบัญชีย่อยให้ตรงกับบัญชีคุมทุกเดือน กิจกรรม จัดหาสินค้ามาจำหน่ายควรปรับปรุงการจัดทำทะเบียนคุมสินค้า บัตรสินค้าให้เป็นปัจจุบัน กิจกรรมรวบรวมและแปรรูปผลิตผลควรมีการปรับปรุงให้มีการทำรายงานผลิตผล รายงานผลิตผล ที่ได้จากการแปรรูป สินค้า วัตถุประสงค์คงเหลือเสนอให้คณะกรรมการเป็นประจำ กิจกรรมการรับฝาก เงินควรมีการปรับปรุงให้มีการยื่นยันยอดเงินรับฝากอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง กิจกรรมการลงทุนควรปรับปรุงให้มีการเปรียบเทียบราคาทุนกับราคาราคาซื้อขายของเงินลงทุน กรณีที่เป็นเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด กิจกรรมสินทรัพย์ถาวรควรมีการปรับปรุงให้มีการจัดทำทะเบียนสินทรัพย์ และติดหรือเขียนหมายเลขรหัส หมายเลขครุภัณฑ์กำกับไว้ที่ทรัพย์สิน ส่วนด้านระบบ ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารควรมีการปรับปรุงในระดับมาก คือ ให้มีการสำรองข้อมูลอย่าง เพียงพอตามระยะเวลาที่กำหนด และ เก็บข้อมูลชุดสำรองไว้ในที่ปลอดภัยและปรับปรุงความ ปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ โดยกำหนดให้มีการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ตามระดับความสำคัญของ ข้อมูล และในด้านการติดตามประเมินผลควรปรับปรุงในระดับมาก คือ ควรมีการรายงานผล การปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างสม่ำเสมอ และมีการนำเสนอ ข้อสังเกต ข้อบกพร่องที่ได้รับการแจ้งจากผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้ตรวจสอบภายในและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา